

РОДИТЕЉСКА ПОДРШКА ДЈЕЦИ И МЛАДИМА У ВРИЈЕМЕ САМОИЗОЛАЦИЈЕ ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ КОРОНА ВИРУСА

(COVID-19)¹

Драженко Јоргић*, Татјана Марић*

**Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет,
Природно-математички факултет*

Сажетак: *За вријеме пандемије корона вируса средином марта 2020. године школе у Републици Српској су из превентивних разлога престале са извођењем редовне наставе. Међутим, настава је ипак настављена. Она се одвијала путем праћења скраћених часова на националној телевизији (РТРС) и тзв. „учењем на даљину“. Комуникација између наставника и ученика одвијала се путем мобилних телефона и рачунара. Међутим, у овој комуникацији значајну улогу су имали и родитељи. Сви они који су могли и били у прилици су на неки начин могли да дају подршку својој дјеци у учењу. Учесталост њихове подршке била је различита с обзиром на одређена социо-демографска обиљежја „затечена“ у вријеме самоизолације. Циљ истраживања је био утврдити значајност разлика учесталости подршке родитеља учењу дјеци и младима у вријеме самоизолације с обзиром на њихова одређена социо-демографским обиљежјима. Отуда се и наша хипотеза односила на то да постоје значајне разлике те учесталости у односу на одређене групе родитеља. У узорку истраживања било је обухваћено 2247 родитеља. Резултати истраживања су потврдили нашу хипотезу о наведеним разликама. Импликације резултата указују на значај правовремене припреме родитеља за овакве и сличне ситуације. Тачније, у педагошком образовању родитеља треба више пажње посветити мотивацији очева и разведених и/или самохраних родитеља и обезбиједити бољу дигиталну инфраструктуру како у граду тако и на селу. Исто тако неопходно би било и успоставити оптималну кореспонденцију наставника са родитељима који мање времена проводе са својом дјецом.*

Кључне ријечи: *родитељска подршка, пандемија корона вируса (COVID-19), самоизолација, учење на даљину, самоизолација.*

¹drazenko.jorgic@ff.unibl.org
tatjana.maric@pmf.unibl.org

Увод

Током глобалне пандемије корона вируса (COVID-19) средином марта 2020. године основне и средње школе у Републици Српској су из превентивних разлога престале са извођењем редовне наставе. Међутим, настава је ипак настављена, али путем учења на даљину. Она се одвијала путем праћења скраћених часова на националној телевизији (РТРС) и тзв. „учењем на даљину“ преко интернета. Образовање код куће, односно комуникација између наставника и ученика одвијала се путем мобилних телефона и рачунара (таблет, лаптоп, десктоп, и сл.). Међутим, у овој комуникацији значајну улогу су имали и родитељи/старатељи ученика. Сви они који су могли и били у прилици су на неки начин могли да дају подршку својој дјечи у учењу и рјешавању домаћих задатака. Учесталост њихове подршке била је различита с обзиром на одређена социо-демографска обиљежја „затечена“ у вријеме самоизолације.

Слободне активности, образовање, друштвени ангажмани и склапање пријатељстава у ово несрећно доба одвијали су се путем интернетских форума, мрежних игара (Marston, Musselwhite, & Hadley, 2020), и сличних активности у виртуелном окружењу. У вријеме ове пандемије образовање се преселило из школа у куће ученика, па нас је на тренутке подсетило на један од најстаријих облика образовања. Наиме, сада у овим околностима образовање је попримило облик гдје родитељ преузима одговорност за образовање свог дјетета (Окић, 2019). Дакле, образовање код куће или образовање на даљину постаје формализовано инструктивно учење које треба да „заобиђе“ временско/географске препреке и личне контакте ученика и наставника (King et al., 2001). Међутим, током пандемије била је евидентна тзв. „дигитална подјела“ (Bakker & Wagner, 2020; Dodd, 2020), односно нису све породице имале адекватан приступ дигиталним

ресурсима, па су се и поједини родитељи теже сналазили у улози наставника у својим кућама. Родитељи различитих статуса, па чак и они самохрани (Niki, Spyros, & Iosif, 2008) добили су прилику да стварају окружење за учење које подстиче активно учешће у искуственим активностима учења и да промовишу континуиране повратне информације и да још више учврсте социјално, формално и образовно партнерство са школом (Oostdam & Hooge, 2013). Међутим, поставља се питање да ли су сви родитељи били обучени за успјешно партнерство са школом, а поготово када је у питању подршка родитеља дјечи и младима путем разних веб платформи. Хачингс и сарадници указују на значај обука родитеља за кориштење ових платформи, а посебно истичући колико обуке могу бити корисне за развој самопоуздања родитеља (Hutchings, Owen, & Williams, 2018). Образовање уз максималну подршку родитеља у ово тзв. „корона доба“ попримило је неке нове димензије, а које имају и одређене посљедице на образовање. Неке од њих су: 1. недостатак когнитивне, афективне и психомоторне контроле, 2. промјена испитних форми и 3. степен мјерљивости исхода учења (Burke, 2020). С друге стране, сама природа у којој се образовање тренутно нашло радикално се промјенила што је захтјевало и преиспитивање циљева, приступа и функција образовања током времена „COVID-19“ (Mamac & Mahboob, 2020).

Да су родитељи давали подршку ученицима њиховим учешћем приликом писања домаћих задаћа свједоче нам примјери из ближе и даље прошлости, односно спроведена истраживања прије ове глобалне пандемије вируса корона. Истраживањем из 1987. године на узорку од око 1200 родитеља и 3700 наставника и директора основних школа идентификоване су четири основне врсте родитељског учешћа од којих је једна од њих и помоћ ученицима код куће да развију академске и социјалне вјештине (Epstein, 1987; према Vorup, Walters, & Call-Cummings, 2019). У литератури се указује на три примарна

фактора који доприносе родитељском ангажовању као помоћи у учењу њихове дјеце, и то:

- (1) мотивациона увјерења родитеља;
- (2) врсте позивница које родитељи добијају од своје дјеце и других; и
- (3) перцепција способности родитеља, доступности и енергије да помогну (Hoover-Dempsey & Sandler, 1995, 2005; према Borup, Chambers, & Stimson, 2019).

Установљено је и да родитељи који користе рачунарску технологију са својом дјецом могу вјероватније ефикасно да користе нова интерактивна окружења за учење како би продуктивно помогла образовним захтјевима њихове дјеце што одражава њихову већу укљученост са дјецом (Anastasiades, Vitalaki, & Gertzakis, 2008). У метааналитичкој студији гдје је проучавано око 4400 студија случаја у временском интервалу од 17 година (Patall, Cooper, & Robinson, 2008) идентификовани су одређени позитивни (убрзавање учења, повећањеведеног времена у учењу, побољшање перформанси домаћих задатака, и сл.) и негативни ефекти укључености родитеља (ометање учења, збуњеност наставним техникама, пружање помоћи без подучавања, и сл.). Установљено је и такође да успјех дјеце са инвалидитетима значајно зависи од родитељског нивоа учешћа приликом подршке која се даје у тзв. „онлајн учењу“ (Smith et al., 2016). Ђуришић и Бунијевац су својевремено истакли да постоји шест модела укључености родитеља у образовању њихове дјеце: заштитни модел, стручни модел, модел преноса, модел обогаћивања курикулума, потрошачки модел и модел партнерства (Ђуришић & Бунијевац, 2017). Налази показују да интерес и став чине 42,2% мотивације родитеља да дјецу пошаљу у тзв. „кућно образовање“. Налаз нарочито указује на то да се кућно образовање, као што је то случај у Суракарти (Индонезија) сматра једнаким формалном и упућен је шири спектар добродошлице ради извођења кућног образовања. Са друге стране, највише разлога који се појављују у перспективи јесте да је образовање у школи, за разлику од тзв. кућног образовања, сигурније за заштиту од морала и одрицања (Baidi, 2019). У истраживањима

из угла ученичких (Xu et al., 2017), али и из угла родитељских перцепција (Cunha et al., 2018) посматране су повезаности подршке родитеља ученицима у изради домаћих задатака са, и то веома често постигнућима ученика из математике (Zhou, Zhou, & Traynor, 2020; Mulenga & Marbán, 2020). У оба претходна случаја коришћене су валидне и поуздане скале процјене, а резултати су углавном показали позитивну повезаност између ових варијабли. Установљено је и да могућности дјетета да се бави науком путем видео „онлајн“ научног клуба зависе од тога да ли или не родитељи дају дјетету шансу да користи окружење за учење. У истом истраживању на узорку од седам родитеља идентификоване су три димензије тог модела подршке родитеља, и то: 1) афективна димензија, 2) димензија знања и вјештина и 3) организациона димензија (Vartiainen & Aksela, 2019). Налази истраживања такође показују да кратке текстуалне поруке могу родитељима пружити информације да постепено мијењају понашање. Текстуалне поруке могу да служе усмјеравању пажње родитеља на неформалне могућности учења и подстичу их на чешће ангажовање њихове дјеца у пожељним активностима (Castleman, 2015; према Cabell et al., 2019).

Како је ширење заразе вирусом корона кренуло најприје у Кини још крајем 2019. године разумљиво је да је и Кина прва одреаговала промјеном образовних политика у то вријеме. Постоје многи извјештаји, примјери добре праксе и истраживачке студије случаја како се тада организовало тзв. „образовање код куће“, односно учење на даљину уз подршку родитеља. Промовисана је интеграција кућног и школског образовања, те је створено добро окружење за ученике да самостално уче и да се ученици подстичу у постизању вриједнијег развоја (Zhou et al., 2020). Да би у потпуности одиграла улогу родитеља у образовању ученика, школа је поставила различите захтјеве за родитеље који раде од куће, родитеље који не требају радити код куће, и наставнике у складу са различитим личним околностима (Cai & Wang, 2020). Једна од ефикасних стратегија у

„онлајн“ подучавању односила се на давање повратних информација ученицима и њиховим родитељима у виду писаних коментара и говорних порука (Guo & Li, 2020). Изузетно велику помоћ, родитељи кинеских ученика у комуникацији и размјени аудиовизуелних дидактичких материјала са наставницима и ученицима, али и у давању подршке њиховој дјечи, добили су захваљујући кабловској телевизији (Dong, 2020), а поготово коришћењем најпопуларнијих кинеских апликација на тзв. „паметним телефонима“ као што су „WeChat“ и „QQ“ (Cheng, 2020; Xia, 2020; Xie & Yang, 2020), али и других сличних апликација и веб платформи (Mulenga & Marbán, 2020). Џоу и сарадници су идентификовали пет врста укључености родитеља при изради домаћих задатака: (1) да често помажу својој дјечи да провјере домаћи задатак, (2) траже од ученика да на вријеме заврше домаћи задатак, (3) помажу дјечи да раде домаће задатке који захтијевају родитељску помоћ, (4) додјелјивање додатних домаћих задатака дјечи и (5) регулисање дјечи времена гледања телевизије или играња рачунарских игара (Zhou, Zhou, & Traunor, 2020).

Како уназад неколико деценија према претходним анализама није било истраживачких приступа утврђивању учесталости подршке родитеља/старатеља учењу дјечи и младима, а поготово сличних ситуација затварања школа као што је то било у вријеме глобалне пандемије вируса корона (COVID-19), управо је то за нас представљало изазов да конструишемо специфичан инструмент гдје нам је циљ истраживања био утврдити значајност разлика учесталости подршке родитеља/старатеља учењу дјечи и младима у вријеме самоизолације у односу на њихова одређена социо-демографска обиљежјима (пол, брачни статус родитеља, мјесто живљења и „затечени“ статус запослености).

Метод

Узорак и поступак

У узорак смо обухватили 2247 родитеља/старатеља ученика основних и средњих школа широм Републике Српске, а што је негдје представљало око 2% популације. Мајки је било 86.1%, очева 13.4%, а у статусу старатеља 0.5%. Што се тиче брачног статуса у браку је било 86.7%, док је у статусу самохраног и/или разведеног родитеља било њих 13.3%. У погледу локалитета 69% родитеља је било из града, а 31% са села. С обзиром на „затечени“ статус запослености током периода самоизолације узорак је био стратификован у шест подгрупа (19.8% „рад од куће“, 18.8% „исти рад као и прије самоизолације“, 18.7% „скраћено радно вријеме“, 17.2% „незапослени - нису ни раније радили у неком предузећу/установи“, 13.5% „током самоизолације нису радили у свом предузећу/установи“, и 12% „остали статуси“ (боловање, (не)плаћено одсуство, отказ, споразумни прекид посла, скраћено радно вријеме, и сл.). Узорак се може сматрати прилично репрезентативним за популацију мајки у брачним заједницама породица које живе и у граду и на селу. С обзиром на ванредне околности изазване пандемијом вируса корона, а и периода самоизолације ученика и њихових родитеља/старатеља били смо принуђени да спроведемо „онлајн“ анкетирање. Упитник (линк) смо дистрибуирали путем е-поште и апликација „Viber“, „Facebook“ и „Messenger“.

Инструмент

Упитник „Подршка родитеља учењу на даљину“ – ПРУНД. Овај упитник је конструисан за потребе овог истраживања и као такав није се ни могао раније употребљавати, јер је конструисан и употријебљен управо из разлога новонастале пандемијске ситуације у

образовању. Инструмент је представљао комбинацију анкетног упитника и скале процјене учесталости. Анкетним упитником прикупљани су подаци везани за социо-демографска и статусна обиљежја родитеља/старатеља, док је 5-степенa скала процјене Ликертовог типа (од „никад“ до „увијек“) била намијењена испитивању учесталости подршке родитеља/старатеља ученицима коју су давали током периода самоизолације (март, април и мај 2020. године). Поузданост скале била је задовољавајућа ($\alpha=.79$).

Анализа података

Након прикупљених квантитативних података анализу смо обавили примјеном два параметријска статистичка поступка. Код тестирања значајности разлика аритметичких средина учесталости подршке између биполарних социо-демографских обиљежја родитеља користили смо *t-тест* (пол, брачни статус и мјесто живљења). За тестирање значајности разлика аритметичких средина учесталости подршке у односу на различито „затечене“ статусе запослености коришћена је једносмјерна анализа варијансе (ANOVA).

Резултати и дискусија

С обзиром да је циљ истраживања био да се утврди значајност разлика учесталости подршке родитеља/старатеља учењу дјеци и младима у вријеме самоизолације у односу на њихова одређена социо-демографским обиљежјима, определијелили смо се да у наведена обиљежја укључимо пол, брачни статус родитеља, мјесто живљења и „затечени“ статус запослености. Отуда се и наша хипотеза односила на то да постоји статистички значајна разлика између различитих група родитеља. Напомињемо да учесталост подршке не подразумијева посматрање исте само у временском континууму као присуства родитеља,

већ и учесталост афективних и когнитивно-конативних, што пожељних али и непожељних реакција и активности родитеља.

У наредној табели приказујемо значајност разлика учесталости давања подршке с обзиром на пол родитеља. У обради смо искључили старатеље, јер нису били компарабилни за ову врсту анализе, а и у популацији су у занемарљивим процентима (у нашем случају 0.5% од укупног узорка).

Табела 1.

Разлике учесталости давања подршке у односу на пол родитеља

Родитељи	n	M	SD	t	df	p
мајка	1934	65.727	6.617	2.409	2231	0.008
отац	299	64.739	6.474			

Већ смо претходно истакли да је одзив мајки у овој тзв. „онлајн“ анкети био већи за неких шест пута. У *Табели 1* јасно се уочава да су мајке статистички значајно више ($M=65.727$) давале подршку дјечи и младима, али исто тако и у погледу учесталости педагошки пожељних афективних реакција и у погледу подстицања дјече и младих током израде домаћих задатака. У два наврата у нашој анкети смо хтјели да утврдимо како родитељи једни друге перципирају у погледу давања подршке њиховој дјечи. Тачније, намјера нам је била да идентификујемо разлике у перципирањуведеног времена у комуникацији другог родитеља са дјецом и њиховим наставницима.

Табела 2.

Обостране перцепције родитеља о проведеном времену

Родитељи	n	M	SD	t	df	p
----------	---	---	----	---	----	---

мајка	1682	2.95	1.84			
				16.37	1956	.000
отац	276	1.7	1.03			

И у овом случају се потврђује наша претпоставка да су мајке значајно више времена проводиле у комуникацији са дјецом и њиховим наставницима. Тачније, према перцепцијама очева оне су више времена од њих проводиле ($M=2.95$), и обрнуто, према перцепцијама мајки очеви су мање времена од њих проводили у комуникацији са дјецом и њиховим наставницима ($M=1.7$).

У овом истраживању смо хтјели и да идентификујемо значајност разлика учесталости подршке родитеља с обзиром на њихов брачни статус. У овом случају поређење смо извели између двије групе родитеља, оних који живе у брачним заједницама и оних који имају статус разведеног и/или самохраног родитеља. У Табели 3 приказујемо те разлике.

Табела 3.

Разлике учесталости подршке у односу на брачни статус родитеља

Родитељи	n	M	SD	t	df	p
у браку	1882	65.84	6.57			
разведени и/или самохрани	280	64.71	6.69	2.67	2160	.008

Снага функционалне и потпуне породице се препознала у овим резултатима, а што је имплицирало да су родитељи (мајке и очеви заједно) који живе у брачним заједницама давали значајно учесталију подршку у сваком погледу у односу на разведене и/или

самохране родитеље. Негдје се овај резултат и очекивао с обзиром на сложеност живота и обавеза које има најчешће један разведени и/или самохрани родитељ.

Испитивали смо и значајност разлика учесталости подршке родитеља с обзиром на локацију гдје живе родитељи са својом дјецом. Тачније, поређење смо извели између родитеља који живе у граду у односу на родитеље који живе са својом дјецом на селу. У *Табели 4* приказујемо те разлике.

Табела 4.

Разлике учесталости подршке у односу на мјесто живљења родитеља

Родитељи	n	M	SD	t	df	p
град	1548	65.34	6.5	-2.66	2245	.008
село	696	66.14	6.79			

Према резултатима у *Табели 4* да се закључити да су родитељи са села значајно учесталије давали подршку у односу на родитеље који живе са својом дјецом у граду. Овај резултат је донекле био и за очекивати ако узмемо у обзир чињеницу да је пребрз темпо живота у граду и да су родитељи у граду више у радном односу него родитељи са села. Вјероватно највећи разлог за ову значајну разлику лежи у слободном времену родитеља, гдје претпостављамо да ипак родитељи на селу имају више слободног времена да се посвете својој дјечи за разлику од родитеља у граду.

С обзиром да је период март-април-мај 2020. године био у знаку самоизолације и ступања на снагу превентивних мјера за спречавање ширења вируса корона многи родитељи су били принуђени да мијењају свој радни статус због различитих радно-пословних политика у својим предузећима/установама. На неки начин бројни родитељи су

имали у овом периоду тзв. „затечени“ статус запослености. С тога смо хтјели и да увидимо да ли постоје значајне разлике у учесталости подршке с обзиром на различите „затечене“ статусе запослености родитеља/старатеља. У Табели 5 приказујемо те разлике и њихову значајност.

Табела 5.

Разлике - „затечени“ статус запослености родитеља/старатеља

Родитељи	n	M	SD	F	df	p
1) рад од куће	443	65.97	6.02			
2) исти рад као и прије самоизолације	423	65.05	6.43			
3) скраћено радно вријеме	419	65.13	6.64			
4) незапослени - нису ни раније радили у неком предузећу/установи	386	66.52	6.69	2.884	5	0.013
5) током самоизолације нису радили у свом предузећу/установи	302	65.48	7.27			
6) остали статуси	110	65.21	7.2			

На основу показатеља у Табели 5 уочавамо да постоје статистички значајне разлике у учесталости подршке родитеља шест издвојених група различито „затечених“ статуса запослености током периода самоизолације. Посебно можемо издвојити двије групе ових родитеља (са највишом и најнижом аритметичком средином), односно примјетно је да су најучесталију подршку давали незапослени ($M=66.52$) у односу на родитеље који су исто радили као и прије самоизолације, односно који су имали најмању учесталост давања подршке ($M=65.05$). Накнадна поређења значајности разлика нисмо радили за остале групе родитеља, јер смо узели у обзир само ове екстремне резултате. Овакви резултати су и били

очекивани с обзиром на чињеницу да су ови родитељи/старатељи ипак имали највише „слободног“ времена да дају подршку ученицима и њиховим наставницима. С друге стране, искуства у Кини (Cai & Wang, 2020) су показала да је школа поставила различите захтјеве за родитеље који раде од куће, родитеље који не требају радити код куће, и наставнике у складу са различитим личним околностима.

Закључак

Резултати овог истраживања су потврдили нашу хипотезу о значајним разликама учесталости подршке родитеља/старатеља дјечи и младима у односу на њихова одређена социо-демографска обиљежја у времену самоизолације (март, април и мај 2020. године). Другачије речено, мајке, родитељи који живе у брачним заједницама, родитељи са села и родитељи који су прије и током периода самоизолације били незапослени и они који су током самоизолације радили од куће послове које су иначе прије пандемије обављали у својим предузећима/установама учесталије су давали подршку својој дјечи, али исто тако и наставницима. Импликације резултата указују на значај „правовремене“ припреме родитеља/старатеља за овакве и сличне ситуације. Тачније, у педагошком образовању родитеља/старатеља треба више укључивати очеве, разведене и/или самохране родитеље и обезбиједити бољу дигиталну инфраструктуру како у граду тако и на селу. Исто тако неопходно би било и успоставити оптималну кореспонденцију наставника са родитељима/старатељима који више времена проводе на послу него код куће са својом дјецом. Сложеност оваквог тзв. „ситуационог“ истраживања, а што је на неки начин и недостатак истог, је што нисмо испитали доживљај подршке родитеља и наставника из угла ученика. Такође, пожељно је било и праћење тренда образовних постигнућа, односно

тренда оцјењивања ученика из математике и осталих „тешких“ предмета током овог специфичног периода, па све ово препоручујемо за будућа истраживања.

Литература

Anastasiades, P. S., Vitalaki, E., & Gertzakis, N. (2008). Collaborative learning activities at a distance via interactive videoconferencing in elementary schools: Parents' attitudes. *Computers & Education, 50*(4), 1527-1539.

Baidi, B. (2019). The role of parents' interests and attitudes in motivating them to homeschool their children. *Journal of Social Studies Education Research, 10*(1), 156-177.

Bakker, A., & Wagner, D. (2020). Pandemic: lessons for today and tomorrow?. *Educational Studies in Mathematics, 104*(1), 1-4.

Borup, J., Walters, S., & Call-Cummings, M. (2019). Examining the Complexities of Parental Engagement at an Online Charter High School: A Narrative Analysis Approach. *International Review of Research in Open and Distributed Learning, 20*(1), 94-110.

Borup, J., Chambers, C. B., & Stimson, R. (2019). Online teacher and on-site facilitator perceptions of parental engagement at a supplemental virtual high school. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 20*(2), 79-95.

Burke, D., Ed.D (2020). *Three ways in which the Covid -19 global pandemic will affect education in the 21st century*. Retrived 12 May 2021, from file:///C:/Users/cpsib13/Desktop/Rad%20za%20Casopis%20Sineza/Three_ways_in_which_the_Covid_19_pandemi.pdf.

Vartiainen, J., & Aksela, M. (2019). Science at home: parents' need for support to implement video-based online science club with young children. *LUMAT: International Journal on Math, Science and Technology Education*, 7(1), 59-78.

Guo, B., & Li, H. (2020). Guidance Strategies for Online Teaching during the COVID-19 Epidemic: A Case Study of the Teaching Practice of Xinhui Shangya School in Guangdong, China. *Sci Insigt Edu Front*, 5(2), 547-551.

Dodd, E. (2020). *Digital justice: online learning beyond COVID-19*. (2020). Retrieved 3 May 2020, from https://www.academia.edu/42829662/Digital_justice_online_learning_-_beyond_COVID-19.

Dong, S. (2020). Practical Exploration of Using 'Cloud Classroom' to Organize Online Learning: A Case Study of Jianye District, Nanjing during the COVID-19 Pneumonia. *Sci Insigt Edu Front*, 5(2), 553-556.

Đurišić, M., & Bunijevac, M. (2017). Parental involvement as a important factor for successful education. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 7(3), 137-153.

Zhou, L., Wu, S., Zhou, M., & Li, F. (2020). 'School's Out, But Class' On', The Largest Online Education in the World Today: Taking China's Practical Exploration During The COVID-19 Epidemic Prevention and Control As an Example. *But Class' On', The Largest Online Education in the World Today: Taking China's Practical Exploration During The COVID-19 Epidemic Prevention and Control As an Example (March 15, 2020)*.

- Zhou, S., Zhou, W., & Traynor, A. (2020). Parent and teacher homework involvement and their associations with students' homework disaffection and mathematics achievement. *Learning and Individual Differences*, 77, <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2019.101780>.
- King, F. B., Young, M. F., Drivere-Richmond, K., & Schrader, P. G. (2001). Defining distance learning and distance education. *AACE journal*, 9(1), 1-14.
- Mamac, M. and Mahboob, A. (2020). *Education in the time of COVID19*. Retrived from https://www.academia.edu/42610399/Education_in_the_time_of_COVID.
- Marston, H. R., Musselwhite, C. And Hadley, R. (2020). *COVID-19 vs Social Isolation: the Impact Technology can have on Communities, Social Connections and Citizens*. Preuzeto sa [file:///C:/Users/cpsibl3/Downloads/COVID-19 vs Social Isolation the -Impact.pdf](file:///C:/Users/cpsibl3/Downloads/COVID-19_vs_Social_Isolation_the_Impact.pdf).
- Mulenga, E. M., & Marbán, J. M. (2020). Is COVID-19 the Gateway for Digital Learning in Mathematics Education?. *Contemporary Educational Technology*, 12(2), ep269.
- Niki, P., Spyros, P. and Iosif, F. (2008). The exploitation of Experiential Training Techniques in Distance Education of Lone-Parent Family Heads in Organizations. *Development and Learning in Organizations*. Retrived from https://www.academia.edu/8637128/Supporting-lone_parents_experiential_training_techniques_in_distance_education.
- Hutchings, J., Owen, D., & Williams, M. (2018). Web-based parenting support: Development of the COPING confident parenting programme. *Education Sciences*, 8(2), 59.
- Okić, N. (2019). Education at home. *Knowledge International Journal*, 31(2), 509-513.

- Oostdam, R., & Hooge, E. (2013). Making the difference with active parenting; forming educational partnerships between parents and schools. *European Journal of Psychology of Education, 28*(2), 337-351.
- Patall, E. A., Cooper, H., & Robinson, J. C. (2008). Parent involvement in homework: A research synthesis. *Review of educational research, 78*(4), 1039-1101.
- Cabell, S. Q., Zucker, T. A., DeCoster, J., Copp, S. B., & Landry, S. (2019). Impact of a Parent Text Messaging Program on Pre-Kindergarteners' Literacy Development. *AERA Open, 5*(1), 2332858419833339.
- Cai, R., & Wang, Q. (2020). A Six-Step Online Teaching Method Based on Protocol-Guided Learning during the COVID-19 Epidemic: A Case Study of the First Middle School Teaching Practice in Changyuan City, Henan Province, China. *Henan Province, China (March 17, 2020)*.
- Cunha, J., Xu, J., Rosário, P. J. S. L. D. F., & Núñez Pérez, J. C. (2018). Validity and reliability of the parental homework management scale= Validación y fiabilidad de la escala de gestión de tareas para casa para padres. *Psicothema*.
- Cheng, X. (2020). Challenges of School's Out, But Class's On'to School Education: Practical Exploration of Chinese Schools during the COVID-19 Pandemic. *Sci Insigt Edu Front, 5*(2), 501-516.
- Smith, S. J., Burdette, P. J., Cheatham, G. A., & Harvey, S. P. (2016). Parental Role and Support for Online Learning of Students with Disabilities: A Paradigm Shift. *Journal of Special Education Leadership, 29*(2), 101-112.

Xia, J. (2020). Practical Exploration of School-Family Cooperative Education during the COVID-19 Epidemic: A Case Study of Zhenjiang Experimental School in Jiangsu Province, China. *China (March 15, 2020)*.

Xie, Z., & Yang, J. (2020). Autonomous learning of elementary students at home during the COVID-19 epidemic: A case study of the second elementary school in Daxie, Ningbo, Zhejiang Province, China. *Ningbo, Zhejiang Province, China (March 15, 2020)*.

Xu, J., Fan, X., Du, J., & He, M. (2017). A study of the validity and reliability of the parental homework support scale. *Measurement, 95*, 93-98.

PARENTAL SUPPORT FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE DURING SELF-ISOLATION DURING THE PANDEMIC VIRUS (COVID-19)

Drazenko Jorgic*, Tatjana Maric*

**University of Banja Luka, Faculty of Philosophy,
Faculty of Natural Sciences and Mathematics*

Summary: *During the coronary virus pandemic in mid-March 2020, schools in the Republic of Srpska stopped conducting regular classes for preventive reasons. However, classes continued. It took place by watching shortened classes on national television (RTRS) and the so-called "Distance learning". Communication between teachers and students took place via mobile phones and computers. However, parents also played a significant role in this communication. All those who could and had the opportunity could in some way support their children in learning. The frequency of their support was different due to certain socio-demographic characteristics "found" at the time of self-isolation. The aim of the study was to determine the significance of differences in the frequency of parental support for learning to children and young people at the time of self-isolation with respect to their specific socio-demographic characteristics. Hence, our hypothesis referred to the fact that there are significant differences in this frequency in relation to certain groups of parents. The research sample included 2247 parents. The results of the research confirmed our hypothesis about the mentioned differences. The implications of the results indicate the importance of timely preparation of parents for such and similar situations. Specifically, in the pedagogical education of parents, more attention should be paid to the motivation of fathers and divorced and / or single parents and to provide a better digital infrastructure both in the city and in the countryside. It would also be necessary to*

establish optimal correspondence between teachers and parents who spend less time with their children.

Keywords: *parental support, coronavirus pandemic (COVID-19), self-isolation, distance learning, self-isolation.*